

چارەنوووسى نىئۇجەلالىيە كانى سەر گىردەكە و دەوروبەرى بەرەو كوئى ملدەنىت؟

مەژىن

۲۳ ئايارى ۲۰۱۷

يېشەكى، بۇ مەن چ سالى ۲۰۰۶ و چ ئىستا لىست و پارتى بەناو "گۆران" ھىچ جىاوازيبەكى لەتەك پارتىيە كانى دىكە و دەسەلاتداران نەبوو و ناپىت. چونكە يەكەم ئاراستە يەكى راميارىيە و پارتى و رىكخستنىكى قووچكەبىيە، كە سەرەنجام ئامانجى دەسەلاتدارى دەبىت و دەسەلاتىش لەپىناو دابىنكردنى مشەخۆرى و دارابى تايبەت دەبىت، دارابى تايبەت ئامرازى كۆيلەكردن و ناچاركردنى نەدارانە بە كرېگرتەبوون.

وەك لە ماوئى يازدە سالى رابوردو ئامازەمدادە، جىابوونەوئى نەوشىروان تاكتىكى (ىنك) بەدىارىكراوى تالەبانى و نەوشىروان بوو، بۇ رابوردنەوئى دەنگە نارازىيە كان، بەلگەش بەخشىنى گىردى زەرگەتە و (۱۰) مىليون دۆلارى ئەمرىكى بوو لەلايەن تالەبانى بە نەوشىروان و بە گوئىرەى نووسىنىكى خودى نەوشىروان. ھەر ئاوا كە پىشتر نووسىم؛ ئايا ھىچ دەسەلاتدارىك ھەيە، كە گرد و پارە بە دژەكەى بەخشىت، بۇ ئەوئى خۇى لەنئوبەرىت؟

من دژبوونى نەوشىروان و پارتىيەكەى بەرانبەر (ىنك) و تالەبانى و بەخشىنى گرد و سامان لەلايەن تالەبانى بۇ لەنئوبەردى خۇى، وەك بەخشىنى مۆلەتى چالاكىكردن و مووچەى مانگانەى پارتىيەتايبەت بەتايبەت پارتىيە كۆمونىستەكان لەلايەن دەولەت، كە بەلگەى تەواوكرىبونى پارتىيە كۆمونىستەكانە بۇ سىستەمى چىنايەتى نەك لەنئوبەرىبونى ئەوان بۇ سىستەمەكە.

وەك ئەزموونى مېژووبى نىشانىدەدات، بزوتنەوئى و رىكخراو راميارىيەكان پاش مردنى كەسايەتايبەت پىرۆزكراوكان بەرەو كەرتبوون دەپۇن، بەتايبەت لە خۆرەلەتى نىوہرپاست، كە كۆمەلەكانى بە كولتورىكى دىكتاتورى بارگاوين، لەوانەيە باشتر بىت، كە لەنئوبەرتە كۆمونىستەكان و پارتىيە كۆمونىستەكانى ئەو ناوچەيە نمونە بەئىنمەو، كە "كۆمونىزمى كرېكارى" ديارترىنيانە و بە مردنى رابەرەكە ئايدىلۆجىيەكەى (مەنسورى حىكمەت) پاش يازدە سالى ھىشتا وەك تەقىنەوئى بۆمبى ئەتۆمى و كەرتبوونى ناوكى گەردىلە بە بەردەوامى پارتىيەكانى ئەو پەوتە كەرتدەبن و پارتىيەكەى دىكە دروستدەبن و ئەوانىش كەرتدەبن و پارتىيەكەى دىكە دروستدەبنەو ...

بزوتنەوئى بەناو "گۆران" / پارتىيە نىلييەكەش بەرەو ئاوا چارەنوووسىك دەروات، چونكە ئەوئىش بىچگە لە تايبەتمەندىيە چىنايەتى و گشتىيەكەى وەك رىكخراوئى راميارىيە و قووچكەبى و دەسەلاتخواز، ھەلگىرى ھەمان تايبەتمەندىيە رىكخستىن و پىكھاتەى دىكتاتورى و خىلەكى خۆرەلەتى ناوينە، دەسەلاتداربوون و دارابوونى ئەندامانى خۆزان و خزمانى خودى نەوشىروان و ھاوسەرەكەى و بەدىارىكراوى مندالەكانى باشترىن بەلگەن. ئەوئىش مەترسى كەرتبوون و شىتەلەبوونەوئىكە زياتر دەكات.

ھەئىبەتە ناپىت، ئەوئىش لەبىرىكەين، كە وئىراى تاكتىكىبوونى "بزوتنەوئى" پارتىيە نىلييەكە و (ىنك)ى-بوونى پىشپىنەى زۆرىيە ئەندامانى نىوہندى و سەركردايەتى و كەسە ديارەكانى گىردەكە، بەدئىنايەتەوئى لە سالى ۲۰۰۹ تاكو ئىستا بە بەردەوامى (پدك) لەسەر كرپن و نىكبوونەوئى لە كەسانى ديارى سەر گىردەكە بەردەوامە و ھەولەدەدات، ھەر ئاوا كە بالىكى (ىنك) لەسەر كرپنى (كۆسرت / ئەندامى سەركردايەتى) و (نەجمەدىن كەرىم / پارتىزگارى كەركووك) لەلايەن (پدك) بەلگە دەھىننەوئى و دەيسەلمىن، بەدئىنايەتەوئى لەنئوبەرتەكە و دەوروبەرى كەسانىك كرپراون. ئەوئىش شتىكى ئاسايىيە، چونكە رامياران لەپىناو دەسەلات ھەولەدەدەن و دەسەلاتىش بۇ دارابى و مشەخۆرىيە و لە ئىستادا مشەى دارابى و مشەخۆرى لەژىر رىكفى (پدك) ھ و خۆفرۆشى و سىخوپى رامياران بەگشتى و راميارانى كورد بەتايبەت پارتىيەكانى بزوتنەوئى چەكدارى كوردايەتى، كە وەك پەرورەندەى بەعسىيەكان نىشانىدا ئەندامانى سەركردايەتى لايەنەكان يان خودى رژىيە بەعس ناردوونى يان لە گىفتوگۆكانى ۱۹۷۰-۱۹۷۴ و ۱۹۸۳-۱۹۸۴ و ۱۹۹۱ بەكرپى گرتوون، يان بەكرپىگىراوى دەولەتى سورىيە و توركىيە و ئىران بوون، بىچگە لەوئى بزوتنەوئى چەكدارىيەكانى ھەرتىي كوردستان لە سالى ۱۹۶۱ تاكو ئىستا دەسكەلەى دەولەتانى برىتانىا و ئەمەرىكا بوون و ھەن و تەنانەت دەسكەلەى دەسكەلاكانى ئەوانىش.

بە بۆچوونى من، بىچگە لەوئى كە جىابوونەوئى نەوشىروان و دروستكردنى لىست و پارتىيەكى نىلى بە پارە و گىردى تالەبانى تاكتىك بوو بۇ رۆزى تەنگانە، دوو ھۆكارى دىكەش ھەبوون:

یەكەم، زالیوونی (پدك) و كشت/ مات كردنی تاكتیکی لەنیو پارلەمان و فەرمانداری هەرێمی كوردستان و دەرکردنی پارلەمانتاران و شالیاران پارتييه نيليبه كه بوون به هۆی خۆفرايكهوتنی (ينك) و (نيئۆجەلايبهكان)، هەرچەندە سيناړيوه كی پاميارې بوو بۆ بەپنكردنې ړنكهوتننامەى نهوت له تهك توركيه، هينانی داعش، بازرگانی نهوت و گاز له تهك داعش، به جينۆسايددانى ئيزيبهكان، كړينې چه كينكى زور له كارخانه كانى چه كسازى و ساخكردنهوى چه كه كۆنه كانى دهولتانی بریتانیا و ئالمانيا و نه مەريکا و ئيسرائيل و... قهزارکردنی كۆمەڵی هەرێمی كوردستان مه تاهه تايه به قهزى سه پيندراو و مه رج قورسى بانكى جيهانى و بانكى نيوهندى ئه وروپا و سندوقى نيوده و له تى دراو. له بارىكى ئاوا نه ده دكرا هه موو لايه نه كان خويان رازى نيشانيدهن و ده بوو به سيناړيو و گاره گارى پارتييايه تى و دابه شكردنى خه لكى ناپازى به سه ر سلیمانی و هه ولپړ، خه لک خه ريكبكه ن، تاكو ئه وان له پشت په رده وه به ينج خه م و ئارامى ړنكه و تننامه كان مۆربكه ن، كه هه لوه شانندنه و ه يان ته نيا به روخاندنى ده و له تى عيراق و فەرمانداری هەرێمی كوردستان مسۆگەر ده كړت و بۆ ئه و مه به سه ش له سالى ۱۹۹۱ كه نه وشيروان و سه رانى ديكه ي گرده كه ده سه لاتدار و (ينك)ى بوون، تاكو ئیستا به پلان و ئاسانكارى زله يزه كان و ده زگه سيخوړپيه كان و كۆمپانيه جيهانخوره كان، زه مينه و هۆكاره كانى روخاندنى ده و له تى عيراق و فەرمانداری هەرێمی كوردستان ئه سه مه ده كړت، كه له پيش هه موويانه وه تايه تکرده وه و پارتييكردنې كه رته ئابوورپيه كان و دابه شكردنى ناوچه گه ريبانه ي خه لكى ناپازيبه به سيناړيو ئۆبۆزسيۆنى باليكي ده سه لات.

دووم، وهك ده زانرا و ده زانين نه وشيروان موسته فا نه خوشى شيرپه نجه ي سييه كانى هه بوو و پاده ي زورى ته مه نى مانى نه خو شه كان له پينچ سأل زياتر نييه و گه رانه و ه ي نه وشيروان و پيشوازي له لايه ن نيچيروان و له فرۆكه خانه ي هه ولپړ زهنگى كۆتايى ته مه نى ئه و بوو. هه ر له به رنه وه ش بوو، ئه و زوو فرياكه و توو و له تهك (ينك) ړنكه و تننامە ي كرد، تاكو پاش مردنى خو ي ئه گه رى دووركه و تنه و ه ي پارتييه نيليبه كه و گرده كه له (ينك) و نزيكبوونه و ه ي له (پدك) يان كۆړينى ناراسته ي دووربخاته وه و سه رانى گرده كه له سه ر بنه ماي وه فادارى به برپاره كانى ئه و بچنه وه نيو (ينك) يان پابه ند به هاوپه يمانيبه كى ستراتيجى (ينك) بميننه وه.

ئىستا ئيدى گرده كه و پارتييه نيليبه كه كه و توونه ته به رده م دوو ئه گه ر:

-كۆتاييه نينان به سيناړيو ئۆبۆزسيۆنوون و ليست و پارتى "گۆران" و گه رانه وه بۆ باوان و به مپنكردنه و ه ي (ينك)، كه جيا بوونه وه كه بۆ پاراستى خودى ئه و (ينك) بووه. ئىستا ئيدى پاش يازده سأل ده سه مه مۆكردنه و ه ي گۆرانخوازه خو شباوه ر و نا هوشياره كان، زۆرينه ي دهنگه ناپازيبه كانى سنوورى پارتييگه ي هه له بجه و سلیمانی و كه ركوك و ته نانه ت هه ولپړيش كه سالى ۲۰۰۶ خوازيارى روخاندنى ده سه لاتى مافيابى (ينك) و چه پاو لگه ريبه كانى (كۆمپانيای نۆكان و ...تد) بوون، به خو شباوه رپى و چاوه روانى "سه رۆكى باش و پارتي باش و پارله مانى باش و فەرمانداری باش و ده و له تى باش" ته واو به سه روه رپى كۆمه لى چينا يه تيبه وه گرندراون و نهك به گه رانه وه بۆ نيو (ينك) ملده دهن، به لكو ئامادهن له سه ر برپارى گرده كه ببنه (پدك). به لآم ئه گه رى گه رانه وه بۆ باوان زياتره، چونكه سلیمانيچيه تى و دژايه تى بادينانى و هه ولپړيبه كان هانده رى يه كه مى سه ران و لايه نگرانى گرده كه يه و هه ر دنه دانى ئه و قينه ش بوو، كه وهك په رچوويه ك له ماوه ي چهنده سالىك (۲۰۰۶-۲۰۰۹) خه لكى ناپازى دژه گهنده لى گۆړى به داخوازيكه رانى به شه گهنده لى، ناپازيان له پاميارې و پارتييايه تى و فەرمانداری گۆړى به لايه نگرانى ده سه لات و دهنگه رى سوپاسگوزار و چاوه روانانى هاتنى "جه لادى دلئسو زى گه ل".

- به لآم ئه گه ر ئه و كه سانه ي كه (پدك) له ماوه ي يازده سالى رابوردو له نيو گرده كه به كړننگرتوون، ده سه لات و پله و پينگه ي برپاردانيان هه بئيت، زور ناسايى ديوا خانى گرده كه و پارتييه نيليبه كه ده بن به دوو كه رت و كه رتيك به ره و باوان (ينك)، كه رتيك بۆ چيننه و ه ي به رى په نچى پامياريبكردن به ئالاي سپيبه وه له سه رى په ش.

هه لبه ته نه وه ش بلپم، هه رچه نده بۆ (ينك) ئه گه رى يه كه م گرنگ و چاره نوو سسازه، به لآم بۆ گشتيتى سيسته مه كه و ئايه نده ي ره وتى نه زمى نو ئى بازار [نيئۆليبراليزم] له هەرېمى كوردستانو ناوچه كه، ئه وا كه رتبوون باشترو چاره نوو سسازترة، چونكه به هۆى كه رتبوون و چوونى كه مينه يه ك بۆ لاي (پدك)، زه مينه ي گاره گارى پاميارې و فريودانى خه لكى خو شباوه ر به دژه خوونى كۆمه لتيك له "رابه رى كوردايه تى" و پيرۆزيبه كانى (گرده دزراوه كه) و له بيربردنه و ه ي هۆكارى جيا بوونه و ه ي نه وشيروان و دروستكردنى ليست و پارتييه نيليبه كه، كه به لاپرتدا بردنى بزوتنه وه كۆمه لايه تيبه گۆرانخوازه كان و ناره زايه تيبه كانى ۱۹۹۱-۲۰۰۶ى خه لكى هەرېمى كوردستان و كه رتكردنى ريزه كانى گۆرانخوازان بوو به سه ر دوو ناوچه (زهرد) و (سه وز-نيلى) و ژاراويكردنى بزوتنه وه كه به سلیمانی-چيبه تى.

بەكورتى، دەمەي داھاتوو خەلكى ناوچەي شارەزور و سلىمانى و كەركوك و گەرميان بە گارەگارى دووبەرەكى " وەفاداران و دلسۆزانى نەوشىروان" و "خىانەتكاران لە پابەرى كوردايەتى و گەردەكە" خەرىكەدەكرىت و دەھەيەكى دىكە دەسەلاتدارى مافىايى (ىنك) و (پدك) مۆركردنى پىكەوتنامە ئابوورىيەكانى فەرماندارى مەرىي كوردستان لەتەك دەولەتان و بانكەكان و كۆمپانىيە جىھانخۆرەكان مسۆگەر دەكرىن، ئەگەر نەمرىن ئەو دىو گەردەكە دەبىنن و پىشت سووتان و ھاوار و نالەي (مالەي سەر گەردەكە)ش دەبىستىن.

تېيىنى : ئەو دوا نووسىنى من لەبارەي جىابوونەوئەي نەوشىروان و لىست و پارتى بەناو "گۆران" دەبىت، چونكە وپراي مەموو ئەو شتانە، ئەگەر بپروام بە پارتىيەيەتى و خۆشباوەرپىشم بە گۆرانخووزى سەرانى گەردەكە مەبىت، ئەوا پەرەندەي گەردەكەش تەواو، چونكە مەر گروپ و بزووتنەوئەيەك پابەندى ئايدىؤلۆجيا بىت و بە "پابەرى باش و پارتى باش و پارلەمانى باش و فەرماندارى و دەولەتى باش" پىشتبەستىت، وەك مەموو رەوتىكى ئاينىگەرا سەرەنجامى لە دوو ئەگەر بەدەر نىيە: گەرانەوئە بۇ باوان يان كەرتبوون و جىابوونەوئە. بىجگە لەوئەش، ناخووزم رەختەم لە پارتىيەيەتى و جەنگ و فەرماندارى و دەولەت و سەرورەي بچىتە خانەي دژايەتى كەسى كۆچكردوو (نەوشىروان موستەفا). دىسان دەلئەمەوئە، خۆزگە نەوشىروان و مەموو رامبارىك وەك تالەبانى تەمەنى درىژ بووايە و درىژ بىت و بمىنىت، تاكو وەك تالەبانى لە گۆشەيەكى كۆشكى سەرورەي و مەشەخۆرى كرىكەوئەت و فەرامۆشبكرىت. بەداخەوئە كە (نەوشىروان موستەفا) زوو مرد و بەخت يارى بوو و پىرۆزكرا و كەوتە سەرورەي رەختە و سەرنج و پىداچوونەوئەي خەلك.